

1.1. Spokojená třída: Vztahy v třídním kolektivu

Cíl programu:

Cílem programu je podpořit pozitivní třídní klima, upevnit pozitivní postoje žáků ke třídě jako celku a snížit tak riziko vzniku šikany. Program je zaměřen především na posílení skupinové identity a pocitů sounáležitosti, spolupráci a rozvoj komunikačních dovedností potřebných ke konstruktivnímu řešení konfliktů. Tématy jednotlivých bloků jsou:

1. Naše třída - jaká je a jak funguje?
2. Pravidla v naší třídě
3. Agresivita v nás aneb Jekyll a Hyde
4. Konflikty a asertivita
5. Dobrý třídní kolektiv

Jednotlivé bloky mohou být kombinovány dle potřeb třídy a zakázky školy.

Cílová skupina:

Žáci základních škol od 4. do 7. třídy a nižších ročníků víceletých gymnázií nezasažené rizikovým chováním bez výrazné zdravotně-sociální zátěže.

Doporučeno pro 4. - 5. třídu ZŠ.

Materiální a prostorové požadavky:

Program se odehrává v prostorách školy.

Materiál: tabule / flipchart, fixy, cedulky na jmenovky, pracovní listy a pomůcky na jednotlivé aktivity

Popis programu:

Program může být sestaven z bloků na různé téma dle zakázky školy. Na prvním bloku proběhne vždy úvod - představení, kolečko očekávání a rozehrávací aktivita na zmapování situace. Na závěrečném bloku proběhne celkové shrnutí, připomenutí hlavních informací ze všech bloků dohromady a zhodnocení programu. Jako první blok je doporučeno zvolit Blok 1.

BLOK 1: Naše třída - jaká je a jak funguje?

Cílem bloku je, aby se žáci zamysleli nad tím, jak má správně fungovat třídní kolektiv - jaké chování je žádoucí a jaké naopak škodí dobrému fungování mezilidských vztahů ve skupině.

- **ÚVOD: Představení lektorů a programu (10 min)**
- **Kolečko představení (5 - 10 min)**

Každý se představí křestním jménem a řekne co rád dělá/ jaká je jeho oblíbená hračka/ čím chtěl být, když byl malý/ co je nejvíc na světě/ jakou knížku četl/film viděl naposledy + své očekávání od programu.

- **Brainstorming na téma „Kolektiv“ (10 min)**

Postup: Probíhá brainstorming, odpovědi zapisujeme na tabuli.

Otázky: Co si představíte pod pojmem kolektiv? Co charakterizuje kolektiv? Jaké pojmy/obrazy/pocity vás v souvislosti s kolektivem napadají?

- **Papírová válka (20 min)**

Pomůcky: papíry, tužky, případně koš

Postup: Každý dostane papír, na který napíše 1) jednu svou vlastnost, 2) jednu svou oblíbenou věc, 3) něco, v čem si myslí, že je dobrý (sport/předmět/činnost ve volném čase...). Třidu poté rozdělíme na 2 skupiny a místnost na polovinu. Úkolem žáků bude naházet co nejvíc koulí na druhou stranu třídy. Upozorníme žáky, že žádná koule se nesmí ztratit, protože s nimi budeme ještě pracovat. Poté vyhodnotíme, která skupina vyhrála. Případně je možné prostě házet koule do jednoho koše uprostřed třídy. Následuje to, že lektor čte obsah jedné koule po druhé a třída hádá, komu která koule patřila.

Reflexe: *Dozvěděl se někdo o někom něco nového?* + Shrnutí, že někdy můžeme vidět ostatní jinak, než vidí oni sami sebe.

- **Třída na výletu balónem (45 min)**

Pomůcky: kartičky ve tvaru pytlíčků a mráčků, obrázek balónu (v horní části předepsáno „Co obvykle nese třídu nahoru“, v dolní „Co obvykle táhne třídu dolů“), lepička/izolepa

Doporučení: U třídy se špatnými vztahy budeme dávat jen mráčky, soustředíme se na pozitivní věci. Doporučení dělat práci ve skupinkách po 3-4, každá skupinka napíše do jednoho mráčku a jednoho pytlíčku 3 věci

Postup: Celou aktivitu provází příběh, který postupně lektor vypráví. Lektor začne tím, že byla jednou jedna třída, která se rozhodla jet místo školy v přírodě na výlet balónem. V tuto chvíli ukáže žákům připravený balón a rozdá kartičky. Každý žák dostane dvě

kartičky - jednu ve tvaru mráčku, druhou ve tvaru pytlíčku. Úkolem každého žáka je, aby sám za sebe napsal na kartičku mráčku, co obvykle nese třídu nahoru - tedy co jí pomáhá správně fungovat, co vytváří dobrou atmosféru, vhodné prostředí pro učení atd. Na kartičku pytlíčku každý napíše, co naopak třídu táhne dolů - co pobyt ve třídě znepríjemňuje, co znesnadňuje její dobré fungování atd. Pak popořadě každý žák představí své kartičky a dojde je nalepit do příslušné části balónu. Nad jednotlivými lístečky společně diskutujeme, komentujeme, lektor doplňuje, co jej napadne, vyjadřovat se může i TU. Příběh poté pokračuje - třída nastoupí do balónu a čeká je hodinový let nad Plzní, kdy pí. třídní učitelka bude povídat o historii a památkách Plzně. Najednou se ale zhorší počasí, přizene se velký vítr a hrozí, že se balón zřítí. Pokládáme žákům otázky - *Jak to asi bude probíhat v balónu? Co by měla teď třída dělat?*

Reflexe: Společně se shodneme na tom, že třída by se měla snažit zbavovat se „pytlíčků“ (lektor kultivuje projevy žáků, pokud navrhnou vyhodit z balónu někoho ze spolužáků či paní učitelku, ideálně by podobným komentářům vůbec neměl dát prostor) a naopak vycházet vstříc „mráčkům“. Doptáváme se třídy, jak to mají oni, na čem by měli více zapracovat, které „pytlíčky“ vyhodit ze svého pomyslného třídního balónu.

- **Shrnutí a závěr**

BLOK 2: Pravidla v naší třídě

Cílem bloku je pomoci žákům pochopit a přijmout potřebu norem a pravidel v celé společnosti i v třídním kolektivu a vnímat je jako pozitivní a ochranné prvky vzájemného soužití. Cílem je také společně se třídou vytvořit i dlouhodobá třídní pravidla.

- **Úvod, shrnutí předchozího bloku**
- **Rozehřívací aktivita:** např. kompot (pokud nebude v jiném bloku), molekuly (na začátku lektor neřekne pravidla, žáci si přijdou sami na to, že je dobré mít nějaká pravidla...) nebo jinou rozehříváčku ze zásobníku - Papírky, Kolíčky apod.
- **Strom třídy (35 - 45 min)**

Pomůcky: barevné papíry A5 nebo A6, na baličáku předkreslený strom

Postup: Každý dostane 2 barevné papíry A5. Na jeden má za úkol nakreslit jakýkoliv plod, ovoce (jablko, banán, hrušku, ...). Na druhý list jakéhokoliv stromu (jakýkoliv tvar). Na vystřížený plod následně napíše, co chce, aby ve třídě vzniklo, bylo, fungovalo. Na list napíše, co nechce, aby ve třídě bylo, k čemu by nemělo dojít.